

SMETANJE POSJEDA JAHTE NA VEZU

ŽUPANIJSKI SUD U RIJECI

Rješenje br. Gž-1862/2018-2 od 20. ožujka 2019.

Sutkinja: Ivanka Maričić-Orešković

Tužitelj je korisnik veza, vlasnik i posljednji mirni posjednik jahte. Tuženik je marina u kojoj se jahta nalazila na vezu u moru. Sud je utvrdio da je tuženik učinio smetanje zadnjeg mirnog posjeda tužitelja na jahti tako što je bez suglasnosti tužitelja jahtu uklonio s veza u moru i premjestio ju na suhi vez, skinuo desnu elisu (propelu) s jahte te onemogućio tužitelju korištenje i posjedovanje jahte na način kako je to činio do njezina premještanja na suhi vez. Prema mišljenju suda, okolnost da je tuženik premještanje jahte izvršio zbog neplaćanja naknade za vez ne predstavlja okolnost koja takvoj radnji oduzima karakter protupravnosti jer je tuženik imao pravo protiv tužitelja pokrenuti odgovarajući sudski postupak, a ne jednostrano mijenjati postojeće posjedovno stanje. Samovlast je zabranjena člankom 20. stavkom 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima.

Tužitelj je vlasnik jahte A. zastave pripadnosti Republike Hrvatske koja je upisana u upisnik jahti Lučke kapetanije S., a tuženik je koncesionar marine u kojoj se jahta nalazila na vezu u moru. Tuženik je bez suglasnosti tužitelja jahtu premjestio s veza u moru na suhi vez. Tužitelj smatra da mu je tim činom oduzet posjed njegove jahte pa je podnio tužbu za smetanje posjeda kojom zahtijeva da se utvrdi kako je tuženik smetao posjed plovila te da mu se zabrani svako daljnje smetanje i naloži uspostava prijašnjeg posjedovnog stanja tako da plovilo smjesti na vez u moru.

Između stranaka je sporno je li radnjom premještanja plovila s veza u moru na suhi vez tuženik počinio čin smetanja posjeda tužitelja i pripada li tužitelju pravo na posjedovnu zaštitu.

U postupku je utvrđeno da je jahta tužitelja dulje razdoblje bila smještena na vezu u moru u tuženikovoj marini te da je do poduzimanja sporne radnje njezina premještanja postojalo nepodmireno dugovanje tužitelja prema tuženiku s osnove naknade za uporabu veza. Između stranaka u sporu sklopljena je izvansudska nagodba te Ugovor o osiguranju plaćanja osnivanjem hipoteke na plovilu solemniziran po javnom bilježniku dana 18. srpnja 2016. godine. Temeljem navedene izvansudske nagodbe te Ugovora o osiguranju, osnivanjem hipoteke na jahti A. u upisniku jahte Lučke kapetanije S. izvršena je uknjižba založnog prava na teret

motorne jahte A. u vlasništvu tužitelja za korist tuženika radi osiguranja tražbine tuženika u iznosu od 51.000,00 kn, uvećano za zakonsku zateznu kamatu.

Nadalje, u postupku je utvrđeno da je tuženik kao vjerovnik pred Trgovačkim sudom u Splitu pod poslovnim brojem Ovr-18/17 protiv tužitelja kao ovršenika pokrenuo postupak radi naplate novčane tražbine. Rješenjem Trgovačkog suda u Splitu poslovni broj Ovr-18/17 od 18. studenoga 2017. određena je ovrha na temelju vjerodostojne isprave, a radi namirenja tražbine marine (tuženika) kao ovrhovoditelja prema tužitelju kao ovršeniku u iznosu od 78.369,45 kn sa zakonskom zateznom kamatom uz određivanje zabilježbe predmetne ovrhe u upisniku jahti Lučke kapetanije S. Pored toga, određeno je i zaustavljanje predmetne jahte uz poziv Lučkoj kapetaniji Z. da predmetnoj jahti oduzme upisni list, odnosno brodsku svjedodžbu, popis posade, isprave o sposobnosti jahte za plovidbu te je određen popis jahte uz prisutnost suda, predstavnika stranaka i sudskog vještaka. Sukladno navedenom sudskom rješenju, Lučka kapetanija S. zabilježila je u upisniku pokretanje predmetnog postupka ovrhe radi namirenja tražbine tuženika kao ovrhovoditelja.

Sud prvog stupnja utvrdio je iz spisa Trgovačkog suda u Splitu poslovni broj Ovr-18/17 da je dana 1. lipnja 2018. proveden očevid – ročište za popis jahte imena A. u vlasništvu tužitelja – te da je izvršen popis predmetne jahte sukladno odredbama čl. 860. i čl. 867. PZ-a. Konstatirano je da se predmetna jahta nalazi na suhom vezu u marini tuženika. Rješenjem suda u navedenom ovršnom postupku od 1. lipnja 2018. određeno je da se jahta imena A. u vlasništvu tužitelja zadrži na zatečenom mjestu te da se čuvanje iste povjerava ovrhovoditelju.

U postupku zbog smetanja posjeda prvostupanjski je sud na temelju saslušanja tužitelja i svjedoka utvrdio da je o izvršenom premještanju jahte s veza u moru na suhi vez tužitelj obaviješten od svog prijatelja dana 1. kolovoza 2017. godine. To potvrđuje i činjenica da je tužitelj sljedećeg dana, 2. kolovoza 2017., podnio prijavu Policijskoj postaji P. u kojoj je naveo kako je doznao od prijatelja da je njegova jahta otuđena od nepoznatog počinitelja. U postupku je utvrđeno da je policija obavila razgovor s djelatnicima marine te da je utvrđeno kako je tužiteljeva jahta izvađena iz mora i premještena na suhi vez. S obzirom na okolnost da je tužitelj tužbu predao 14. kolovoza 2017., sud je zaključio da je tužitelj sudsku zaštitu posjeda zatražio u propisanom roku iz odredba čl. 21. st. 3. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (*Narodne novine* broj 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/08, 38/09, 153/09, 90/10, 143/12, 152/14, 81/15, 94/17, u nastavku ZV).

Rješenjem suda prvog stupnja Općinskog suda u Rijeci poslovni broj Psp-113/2017-17 od 18. srpnja 2018. usvojen je tužbeni zahtjev tužitelja da se utvrdi čin smetanja posjeda i zabrani tuženiku svako takvo ili slično smetanje posjeda,

a odbijen je kao neosnovan tužbeni zahtjev u odnosu na uspostavu prijašnjeg posjedovnog stanja te je odbijen kao neosnovan prijedlog tužitelja za osiguranje i određivanje privremene mjere.

Prvostupanjski sud odlučio je da je tuženik 1. kolovoza 2017. učinio smetanje zadnjeg mirnog posjeda tužitelja na jahti A. upisanoj u upisnik jahti Lučke kapetanije S., zastave pripadnosti Republike Hrvatske, luka upisa S. sl. br...., registarske tonaže..., vrsta motorna jahta, mjesto gradnje SAD, godina gradnje 1997., i to tako da je: jahtu uklonio s veza u moru, izvršio radnje dizanja i ispuštanja plovila bez suglasnosti tužitelja, jahtu smjestio na suhi vez, skinuo desnu elisu (propelu) s plovila te onemogućio tužitelju pristup i korištenje plovila. Sud je zaključio da je na taj način tuženik oduzeo tužitelju posljednji mirni posjed na jahti te mu zabranio svako takvo i slično smetanje posjeda u budućnosti.

Prvostupanjski sud smatra da je osnovan dio zahtjeva tužitelja na utvrđenje da je smetan u posjedu, a u skladu s odredbom čl. 21. st. 3. ZV-a u vezi s čl. 22. st. 1. ZV-a jer je jahta tužitelja bila smještena na vezu u moru u marini tuženika, a tuženik je bez suglasnosti i odobrenja tužitelja premjestio jahtu iz mora na suhi vez čime je tužitelj onemogućen u korištenju i posjedovanju jahte na način kako je to činio i mogao činiti do njezina premještanja na suhi vez.

Okolnost što je tuženik takvu radnju izvršio zbog neplaćanja naknade za uporabu veza u moru, prema mišljenju suda ne predstavlja okolnost koja takvoj radnji oduzima karakter protupravnosti jer je tuženik imao pravo protiv tužitelja pokrenuti odgovarajući sudski postupak, što je konačno i učinio pred Trgovačkim sudom u Splitu pod poslovnim brojem Ovr-18/17, a ne jednostrano mijenjati postojeće posjedovno stanje. Isto tako, sud smatra da je samovlast zabranjena te bez obzira na to kakav je posjed, nitko nema pravo samovlasno ga smetati, kako je to propisano odredbom čl. 20. st. 1. ZV-a.

Prema shvaćanju prvostupanjskog suda, na protupravnost poduzete radnje tuženika ne utječe ni okolnost što je između stranaka sklopljena izvansudska nagodba – Ugovor o osiguranju osnivanjem hipoteke na plovilu 18. srpnja 2016. radi osiguranja tražbine tuženika prema tužitelju u iznosu od 51.000,00 kn uvećano za iznos zateznih kamata te troškova prisilne naplate, koja je uknjižena potkraj srpnja 2016. godine – jer se radi o dobrovoljnom založnom pravu reguliranom Pomorskim zakonikom, a koje ne ovlašćuje hipotekarnog vjerovnika da zalog drži u posjedu, nego hipotekarnom vjerovniku pripada pravo namiriti tražbinu iz vrijednosti zaloga u za to propisanom postupku.

Tuženik se u postupku pozvao na svoje Opće uvjete za korištenje veza od 19. srpnja 2017. ukazujući na to da je Općim uvjetima tuženika propisano da Opći uvjeti za korištenje veza čine sastavni dio Ugovora o korištenju veza te u odredbi

čl. 22. određuju da radi osiguranja naplate dospjelih, a nepodmirenih potraživanja s osnova pružanja usluge veza i s njom povezanih usluga, tuženik ima pravo na trošak korisnika premjestiti plovilo na suhi vez. Međutim, prvostupanjski sud smatra da sadržaj Općih uvjeta ugovora nije relevantan te da Opći uvjeti ne obvezuju tužitelja iz sljedećih razloga. Kao prvo, sud smatra da iako je plovilo tužitelja bilo smješteno u marini tuženika i koristilo uslugu veza za koju nije plaćena naknada, nikada nije bio sklopljen ugovor o korištenju veza u pisanom obliku, nego je tuženik, kako to potvrđuje iskaz svjedoka I. M., tužitelju upućivao ugovor kao i drugu popratnu dokumentaciju, a ista mu nikad nije uručena jer su sve dostave vraćene neuručene s povratnicom, uz napomenu neuspjele dostave. Isto tako, sud prvog stupnja utvrdio je da osim što predmetni Opći uvjeti, kao ni Ugovor o korištenju veza, nikada nisu uručeni tužitelju, on nije ni u usmenom obliku obaviješten o sadržaju Općih uvjeta ugovora pa je ocjena suda da Opći uvjeti na koje se poziva tuženik ne obvezuju tužitelja. Nadalje, prvostupanjski sud smatra da tuženik nije dokazao da su predmetni Opći uvjeti ugovora bili objavljeni u nekom službenom glasilu, a Opći uvjeti sukladno odredbi čl. 295. Zakona o obveznim odnosima (*Narodne novine* broj 35/05, 41/08, 125/11, 78/15, dalje ZOO) obvezuju ugovornu stranu samo ako su joj bili poznati ili morali biti poznati tijekom sklapanja ugovora. Zbog toga sud smatra da i zbog tog razloga navedeni Opći uvjeti ne obvezuju tužitelja.

Osim toga, prvostupanjski sud utvrdio je da je plovilo tužitelja bilo smješteno u marini tuženika dulji niz godina prije smetanja posjeda za koje je tužitelj doznao u kolovozu 2017., a Opći uvjeti na koje se poziva tuženik doneseni su 19. srpnja 2017., dakle svega nekoliko dana prije nego što je tužitelj doznao za sporno smetanje, što prema mišljenju suda dodatno upućuje na vjerodostojnost navoda tužitelja da o sadržaju Općih uvjeta nikada nije obaviješten, odnosno upoznat.

Odbijen je kao neosnovan tužbeni zahtjev kojim je tužitelj tražio uspostavu prijašnjeg posjedovnog stanja na jahti A. tako da se plovilo digno i vrati u more te vrati desna elisa (propela) na plovilo radi omogućavanja tužitelju korištenja predmetnog plovila, sve u roku od 8 dana pod prijetnjom ovrhe. S obzirom na to da sud pruža pravnu zaštitu prema stanju koje postoji u vrijeme zaključenja glavne rasprave, sud je odbio zahtjev za uspostavu prijašnjeg posjedovnog stanja jer je taj zahtjev u suprotnosti s rješenjem suda u ovršnom predmetu od 1. lipnja 2018. godine u kojem je određeno zadržavanje jahte u korist tuženika na zatečenom mjestu, a to je suhi vez.

Odbijen je i dio zahtjeva da se tuženiku naloži vraćanje desne elise (propele) na plovilo jer je iz sadržaja iskaza svjedoka I. M. utvrđeno da je desna elisa nakon vađenja i premještanja ponovno montirana i vraćena na plovilo tužitelja te

se nalazi na njegovu plovilu. Zbog toga taj dio zahtjeva tužitelja prvostupanjski sud smatra neosnovanim.

Odbijen je kao neosnovan i prijedlog tužitelja za osiguranje te određivanje privremene mjere kojom bi se naložilo tuženiku da najkasnije u roku od 24 sata od dostave prijepisa rješenja uspostavi posjedovno stanje na plovilu koje je prethodilo smetanju tako da digni i vrati plovilo u more te vrati desnu elisu (propelu) na plovilo. U odnosu na prijedlog tužitelja za određivanje privremene mjere sud prvog stupnja smatra da tužitelj nije učinio vjerojatnim da je određivanje privremene mjere potrebno radi otklanjanja hitne opasnosti protupravnog oštećenja ili otklanjanja nenadoknadive štete niti tužitelj zbog nemogućnosti izvršavanja faktične vlasti na plovilu trpi nenadoknadivu štetu. Stoga je pozivom na odredbu čl. 442. Zakona o parničnom postupku (*Narodne novine* broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 28/13 i 89/14, u nastavku ZPP), a u vezi s odredbom čl. 346. Ovršnog zakona (*Narodne novine* broj 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, 73/17, dalje OZ) odbio prijedlog za određivanje privremene mjere.

Protiv rješenja prvostupanjskog suda žalile su se obje stranke. Tužitelj je pobijao rješenje u dijelu kojim su odbijeni njegovi tužbeni zahtjevi, i to iz svih žalbenih razloga propisanih odredbom čl. 353. st. 1. točka 1.-3. ZPP-a. Predložio je da se preinači rješenje u pobijanom dijelu i usvoji tužbeni zahtjev u cijelosti uz obvezu tuženika na naknadu parničnog troška uvećanog za žalbeni trošak, a podredno da se rješenje u pobijanom dijelu ukine i predmet vrati sudu prvog stupnja na ponovni postupak. Tuženik je pobijao rješenje u dijelu u kojem je usvojen tužbeni zahtjev iz svih žalbenih razloga predviđenih čl. 353. st. 1. ZPP-a s prijedlogom da se preinači rješenje u pobijanom dijelu i odbije tužbeni zahtjev, podredno ukine rješenje i predmet vrati sudu prvog stupnja na ponovni postupak.

Županijski sud odlučio je da žalbe nisu osnovane te je potvrdio prvostupanjsko rješenje.

Drugostupanjski sud smatra da nije ostvarena bitna povreda odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. točka 11. ZPP-a jer izreka nije nejasna i nelogična kako to smatra tužitelj, pobijano rješenje sadrži razloge o pravno odlučnim činjenicama, u svemu ga je moguće ispitati te nema nikakvih proturječnosti. Ispitujući po službenoj dužnosti postojanje drugih bitnih procesnih povreda iz odredbe čl. 354. st. 2. ZPP-a, drugostupanjski sud nije utvrdio da bi donošenjem pobijanog rješenja bila ostvarena neka od tih bitnih procesnih povreda.

Županijski sud istaknuo je da nije ostvarena niti bitna procesna povreda iz čl. 354. st. 1. u vezi čl. 8. ZPP-a na koju ukazuje tužitelj jer je sud prvog stupnja ocijenio sve provedene dokaze u smislu navedene zakonske odredbe, a svoju odluku ne temelji na činjenicama i dokazima o kojima strankama nije dana

mogućnost da se izjasne. Naime, tužitelj kao ovršenik, odnosno njegov punomoćnik, sudjelovao je na popisu i procjeni u ovršnom postupku koji se vodi kod Trgovačkog suda u Splitu pod poslovnim brojem Ovr-18/17.

Drugostupanjski sud u cijelosti je prihvatio činjenična utvrđenja i pravne zaključke suda prvog stupnja u pogledu osnovanosti tužbenog zahtjeva u odnosu na smetanje posjeda, a neosnovanosti u odnosu na zahtjev za uspostavu prijašnjeg posjedovnog stanja te u odnosu na zahtjev za određivanje privremene mjere, pa rješenje nije posebno obrazlagao u smislu odredbe čl. 375. st. 5. ZPP-a, nego je žalitelje uputio na potpuno i sveobuhvatno obrazloženje rješenja suda prvog stupnja.

Iz navedenih razloga pozivom na odredbu čl. 380. toč. 2. ZPP-a drugostupanjski je sud žalbe stranaka odbio kao neosnovane i potvrdio rješenje suda prvog stupnja.

Bilješka:

Prema ustaljenoj poslovnoj praksi i autonomnom pravu, marine suvereno određuju mjesto za vez te mogu u bilo kojem trenutku bez pitanja i odobrenja korisnika veza premjestiti plovilo na drugi odgovarajući vez unutar marine. Također, tijekom izbjivanja plovila s veza marina može isto mjesto za vez privremeno ustupiti za smještaj drugog plovila. Sukladno takvoj široko prihvaćenoj poslovnoj praksi zakonodavac je u novim zakonskim odredbama koje uređuju ugovor o vezu propisao u čl. 673.j st. 2. PZ-a iz 2019. godine da pružatelj usluge veza može u bilo kojem trenutku bez pitanja ili odobrenja korisnika veza premjestiti jahtu ili brodicu na drugi odgovarajući vez.

Također, treba istaknuti da je dosadašnja sudska praksa upravo u tom smislu tumačila pravo marine da bez pitanja ili odobrenja premjesti jahtu ili brodicu na drugi vez. U sporu u kojem je marina kao pružatelj usluge veza tužbom traživala isplatu naknade za vez, korisnik veza kao tuženik u sporu protivio se tužbenom zahtjevu zato što je tijekom trajanja ugovora vez preuzela treća osoba. Istaknuo je da smatra da od trenutka kad je predmetni vez preuzela treća osoba, više nije bio u ugovornom odnosu s marinom. Sud je presudio u korist marine i zaključio da sklapanjem ugovora o uporabi veza korisnik veza ne stječe pravo na korištenje određenog veza, nego pravo da mu marina osigura vez dok se plovilo nalazi u marini, pa nije od utjecaja na spor činjenica što je vez koristio drugi korisnik veza. Tako je Visoki trgovački sud odlučio u predmetu broj Pž-8130/03 od 22. studenoga 2006.¹

---

¹ Opširniji prikaz presude: Skorupan Wolff, Vesna, Designiranost mjesta za vez u ugovoru o vezu, *Poredbeno pomorsko pravo = Comparative Maritime Law*, god. 58 (2019), broj 173, str. 327-330.

U pogledu prava zadržanja treba istaknuti čl. 673.s PZ-a kako je izmijenjen i dopunjen 2019. godine koji propisuje da pružatelj usluge veza ima pravo zadržati jahtu ili brodicu sa svim pripadcima, i to na ugovorenom vezu ili tako da je premjesti na drugi siguran vez u moru ili na kopnu do potpunog namirenja neplaćene naknade za vez i ostalih tražbina iz ugovora o vezu te tražbina nastalih u vezi s boravkom i zadržanjem plovila na vezu nakon isteka, prestanka, raskida ili otkaza ugovora o vezu. U prikazanoj sudskoj odluci ne primjenjuju se navedene odredbe PZ-a iz 2019. godine jer su donijete naknadno, ali treba naglasiti da te odredbe predstavljaju ozakonjenje dugogodišnje primjene autonomnog prava, koje je sud trebao uzeti u obzir.

Dr. sc. Vesna Skorupan Wolff, znanstvena savjetnica u trajnom zvanju
Jadranski zavod Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti

Summary:

TRESPASSING ON A YACHT AT BERTH

County Court in Rijeka
Gž-1862/2018-2, 20 March 2019

The plaintiff is the user of a berth, the owner and last peaceable possessor of the yacht. The defendant is the marina operator providing berth for the yacht. The court found that the defendant disturbed the plaintiff's last peaceable possession of the yacht by lifting the yacht from the sea berth without the plaintiff's consent and by placing it in a dry berth, removing the starboard propeller from the yacht and preventing the plaintiff from using the yacht and from keeping it in possession in the manner he had done so until the yacht was removed to a dry berth. In the opinion of the court, the fact that the defendant moved the yacht to a dry berth due to the plaintiff's non-payment of berth fees does not stop such an action from being unlawful. The defendant had the right to initiate court proceedings against the plaintiff rather than unilaterally changing possession. Arbitrary possession is prohibited by Article 20, paragraph 1 of the Act on Ownership and Other Real Rights.